

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.867/2021/9.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: . Bartkó Levente, a tanács elnöke

Dr. Varga Eszter, előadó bíró

Molnár Ferencné dr., bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2022. május 18.

Az ügy tárgya: csalás büntette és más bűncselekmények

Terhelt: terhelt

Első fok: Törvényszék, 24.B.466/2017/52., ítélet, tárgyalás,
2018. december 3.

Másodfok: Ítéltábla, Bf.II.52/2019/17., ítélet, tárgyalás,
2019. május 21.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a csalás büntette és más bűncselekmények miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Debreceni Törvényszék 24.B.466/2017/52. számú, illetve a Debreceni Ítéltábla Bf.II.52/2019/17. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Debreceni Törvényszék a 2018. december 3-án kihirdetett 24.B.466/2017/52. számú ítéletével a terheltet folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (6) bekezdés b) pont], 2 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége (Btk. 345. §) miatt, és a Debreceni Városi Bíróság 64.B.65/2012/2. számú ítéletével kiszabott 1 év próbára bocsátás megszüntetése és a próbára bocsátást kimondó rendelkezés hatályon kívül helyezése

folytán 2 rendbeli becsületsértés vétsége miatt halmazati büntetésül 3 év 6 hónap börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte azzal, hogy legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Rendelkezett a polgári jogi igényről, a zár alá vételről és a bűnügyi költség viseléséről.

- [2] Kétirányú fellebbezés alapján eljárva a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2019. május 21-én kihirdetett Bf.II.52/2019/17. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta. A terhelt cselekményeit folytatólagosan elkövetett csalás büntettének [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], pénzmosás büntettének [Btk. 399. § (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés a), b) és c) pont] és 2 rendbeli - melyből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett - hamis magánokirat felhasználása vétségének (Btk. 345. §) minősítette. A szabadságvesztés büntetést és a közügyektől eltiltást egyaránt 6 évre súlyosította. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

II.

- [3] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára és a b) pont ba) alpontjára hivatkozva elsődlegesen felmentés, másodlagosan a pénzmosás büntette megállapításának mellőzése, és a terhelt családi cselekményének a Btk. 373. § (5) bekezdés a) pontja szerinti minősítése, valamint a büntetés enyhítése érdekében.
- [4] Álláspontja szerint a bíróság az anyagi jogszabály téves alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a bank a sértettje a cselekményeknek. Kifejtette, hogy a sértetti pozíciót az határozza meg, hogy kinél realizálódik a kár, és ezt akkor kell vizsgálni, amikor a kár bekövetkezik. A bank utólagos kártérítése, mögöttes helytállása nem módosítja a sértetti pozíciót. Az a tény, hogy az 1. számú ügyfél számláján a tranzakciók idején nem volt fedezet, és ezért a bank pénzeszközeinek terhére történtek a kötések, nem módosít a sértett személyén. Mindezekből arra vonható következtetés, hogy az 1. számú ügyfél a károsult.
- [5] Kifejtette, hogy amennyiben a cselekmény károsultja a számlatulajdonos, akinek érdekében a privát bankár terhelt az ügyleteket kötötte, úgy a károsult érdekében kifejtett cselekvés a bűncselekmény megállapítását kizárja. Ezért a terhelt felmentésének van helye a helyes jogszabály alkalmazásával.
- [6] Tekintettel arra, hogy a csalás tényállása nem valósult meg, bűncselekményből származó vagyon hiányában a pénzmosás büntette sem állapítható meg.
- [7] Az indítványozó kifogásolta az egymásba folyó vételi és eladási tranzakciók szétválasztását, és az eladási tranzakciók pénzmosáskénti minősítését. Mivel az ítéleti tényállás úgy kezdődik, hogy nincs pénz az adott számlán, így nem lehet bűncselekményből származó vagyont sem alapul venni, amelyet feltételez a pénzmosás törvényi tényállása. Nincs vagyon, vagy nyereség, amelyet el lehetne rejteni, vagy az eredetét leplezni, hanem hiány van. A vádban kárként megjelölt összegekkel senki nem gazdagodott, elveszett a tőzsdén, az csupán kárként jelentkezik, így jövedelemként, vagyoni előnyt biztosító dologként nem értelmezhető.
- [8] A védő szerint a terhelt veszteséget szenvedett el a munkája során, amelyet nem mert elmondani, a célja pedig az 1. számú ügyfél tőzsdén elvesztett pénzének visszaszerzése volt. Álláspontja szerint a vagyon eredetének leplezésére nem volt alkalmas a terhelti magatartás, egyazon számláról indult a vétel és az eladás, és azok eredménye ugyanezen számlán látszódik. Pénzmosásnál az eredet leplezése érdekében az szükséges, hogy a vagyont más számlára áttegyék, felvegyék a számláról, vagy tiszta eredetű pénzek közé keverjék. Jelen esetben viszont folyamatosan átláthatóan megjelent a folyamat a bankszámlán.
- [9] A másodfokú bíróság ugyanazt az összeget értékelte csalásként és pénzmosásként, amely azon túl, hogy a célzat szétválaszthatatlan, a kétszeri értékelés tilalmának megsértését eredményezte. Nem választható szét a vételi és eladási tranzakció, a kettő együtt eredményezi a tőzsdei tevékenységet. Sérelmezte, hogy a bíróság nem rendelt ki a tőkepiaci szakkérdések tekintetében igazságügyi

szakértőt.

- [10] A kárral kapcsolatban elsődlegesen azt vitatta, hogy az bűncselekmény eredményeként keletkezett. Másodlagosan - a cselekmény csalásként minősítése esetén - kifejtette, hogy a kárszámítás tekintetében a másodfokú bíróság nem az anyagi jogszabályban előírtak szerint járt el. Álláspontja szerint nem volt olyan időpillanat, amikor az ítéletábra által meghatározott kár akár a bank, akár az 1. számú ügyfél vagyonában mint értékcsökkenés mutatkozott volna. Amennyiben pedig nincs az adásvétel különválasztva, hanem a csalás keretei között marad, a kár a szakértő által megállapított 409.016.725 forint értékkel egyezik. Sérelmezte, hogy ez esetben a kár jelentős megtérülését a bünteteskiszabási körülmények vizsgálatánál a másodfokú bíróság elmulasztotta enyhítő körülményként értékelni.
- [11] Vitatta az üzletszerűség megállapíthatóságát. Álláspontja szerint az üzletszerű elkövetést kizárja a haszonszerzés hiánya. A terhelt nem realizált hasznot a cselekményből.
- [12] A Legfőbb Ügyészség BF.964/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Egyrészt kifejtette, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége nem vitatható, az ítéleti tényállás megalapozottsága nem vonható kétségbe.
- [13] Másrészt a megállapított tényekből levont jogkövetkeztetés helyességét, illetve a bűnösséget és a minősítés helyességét vitató részében az indítvány alaptalan. Az irányadó tényállás maradéktalanul tartalmazza azokat a tényeket, amelyek alapján a terhelt bűnössége megállapítható. A másodfokú ítélet indokát adta annak, hogy miért a bank a csalási cselekmény sértettje, miért, és mely cselekménye miatt állapítható meg a terhelt bűnössége a csalás, illetve a pénzmosás büntetében.
- [14] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a jogerős ítéletet hatályában tartsa fenn.
- [15] A terhelt védője a Legfőbb Ügyészség indítványára tett észrevételében a pénzmosás büntetettének törvénysértő megállapítására vonatkozó érvelést egészítette ki.
- [16] Általozatlan álláspontja szerint az ítéleti tényállás nullás számlaegyenlegnél indul, és a terhelti cselekvőség eredménye kizárólag negatív vagyonelem, így nem tartozik a Varsói Egyezmény fogalom meghatározása alapján a jövedelem körébe, amely vagyoni előnyt biztosító dolog formájában jelenhet meg. A kárként megjelölt összegekkel senki nem gazdagodott, elveszett a tőzsdén, az csupán kárként jelentkezik, így jövedelemként, vagyoni előnyt biztosító dologként nem értelmezhető.
- [17] A Kúria a felülvizsgálati indítványt a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsülésen bírálta el.

III.

- [18] A védő felülvizsgálati indítványa nem alapos.
- [19] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozat ellen jogi - nem ténybeli - okból terjeszthető elő. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [20] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.
- [21] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a jogkövetkeztetések - így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapján vizsgálható.
- [22] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét.
- [23] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét folytatólagosan elkövetett csalás büntetében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], pénzmosás büntetében [Btk. 399. § (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés a), b) és c) pont] és 2 rendbeli - melyből 1 rendbeli folytatólagosan elkövetett - hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §) megállapította.

- [24] Kétségtelen, hogy az indítvány kifogása jogi kifogás, ugyanis arra vonatkozik, hogy az elkövetőnek a megállapított tényekből vont következtetés szerint, a csalás esetében a tudattartalma egyenes, és emellett célzott volt. Ez tehát nem ténybeli, hanem jogi következtetés, az adott jog alkalmazására vonatkozó kifogás.
- [25] Következetes az ítélkezési gyakorlat, hogy az alanyi oldal elemeként az úgynevezett alanyi okozatosság, azaz elkövető tudatának tartalma ténybeli alapokon nyugvó, melyből a bűnösségre, szándékosságra, gondatlanságra, a célzatra vont következtetés jogkövetkeztetés, és mint ilyen, felülvizsgálatban kifogás tárgyát képezheti.
- [26] A felülvizsgálati eljárásban irányadó jogerős tényállás lényege a következő:
- A terhelt 2005 szeptemberétől kezdte ismét munkavégzését a banknál, ahol 2012. szeptember 26. napjáig, munkaszerződésének azonnali hatályú felmondásáig dolgozott.
 - 2007. április 1. napjától személyi bankárként dolgozott a bank sértett egyik fiókjában.
 - A terhelt közgazdasági egyetemi diplomával rendelkezik, értékpapír jogi vizsgáját 2006. év során szerezte meg.
 - A terhelt a bankban elismert, kimagasló eredményeket hozó privát bankárnak számított, amelyet a munkáltatója időnként jutalommal és bónusszal is honorált.
 - A terhelt feladata privát bankárként az volt, hogy egy meghatározott ügyfélkört egyedileg kiszolgáljon, velük rendszeresen kapcsolatot tartson, és kezelje portfóliójukat. A bank belső ügyviteli utasítása a személyi bankárok munkakörének célját úgy rögzítette, hogy a nagy vagyonú ügyfelek vagyonkezelésén alapuló komplex, hagyományos kereskedelmi banki és befektetési szolgáltatásokat is magában foglaló, az ügyfelek magánszámláira kiterjedő, magas színvonalú, precíz és rugalmas kiszolgálása, az ügyfél bankhoz való elkötelezettségének fokozása, új ügyfelek, források, vagyonkezelte portfóliók szerzése, a kezelt privát portfólió növelése, és mindezzel jelentős bevételek generálása a bankcsoport számára.
 - A bank egyik ügyviteli utasítása a személyi bankár feladatainak felsorolásában alapelveként rögzíti azt, hogy a tranzakciós szolgáltatások teljesítésének alapszabálya, hogy az ügyfél rendelkezése csak abban az esetben teljesíthető, illetve rögzíthető a banki rendszerekben, ha az ügyfél a megbízást dokumentálható módon maga adta, illetve dokumentálható módon megerősítette azt.
 - Az 1. számú ügyfél privát banki ügyfél volt, szerepelt az ügyfélkönyv listán.
 - A külföldi értékpapír tranzakciók esetében - a másik belső ügyviteli utasítás szerint - a munkafolyamatnak a szabályok betartása esetén az alábbiak szerint kell lezajlania:
A privát bankár felveszi az ügyféltől a megbízást, amely rögzítő telefonon vagy személyesen történhet. Személyes megbízás esetén ki kell töltenie az „Eseti megbízás külföldi értékpapír ügyletekhez” kötigyetet, melyet az ügyfélnek kell aláírnia.
 - A privát bankár felelőssége a megbízás megadásakor az, hogy ellenőrizze, hogy az ügyfél megfelelő fedezettel rendelkezik-e a számlán. A kötigyeten szerepelnie kell az ügyfél nevének, azonosítójának, a papír nevének, ISIN kódjának, illetve annak, hogy vételről vagy eladásról van szó, a darabszámnak, a limit- vagy piaci árfolyamnak. Ezt követően a privát bankár továbbítja a megbízást a Treasury üzletkötőnek, jellemzően először rögzítő telefonon, utána pedig e-mailben. A Brokerage Desk Treasury üzletkötője a Reuters kereskedési platformján beviszi a megbízást az Rtex-en keresztül. A berögzített ügylet teljesülése alapján a Treasury üzletkötő értesíti a privát bankárt rögzítő telefonon vagy e-mailben, majd az ügyféltől felvevő privát bankárnak vissza kell igazolnia az ügyfél felé a megbízást annak teljesülése esetén, vagyis, hogy hány darab értékpapír, és milyen áron teljesült.
 - A Brokerage Desk Treasury üzletkötője a kereskedési rendszerbe rögzített megbízást T napon felviszi az értékpapír rendszerbe (Clavis) is, és ezen ügyletek esetében lehetőség van egyenleg túllépéses megbízás befogadására is. A fedezet biztosítása minden esetben az ügyfél privát bankárjának a feladata legkésőbb elszámolási napra, ami ilyen ügyletek esetében T + 2 nap. A kötésről a Brokerage Deskre, valamint az Értékpapír elszámolások csoport számára visszaigazolás

érkezik e-mailben a külföldi bróker cégtől még a kötés napján, és az elszámolási napon (T + 2) az Értékpapír elszámolások csoport lezárja a megbízásokat.

- A bank másik, külföldi értékpapírokra vonatkozó „Tőzsdei megbízások kezelése” című szabályzata szerint külföldi értékpapírra vonatkozó vételi megbízás esetén az ügyfélnek rendelkezni kell a kiválasztott tőzsde elszámolási devizanemében szükséges pénzfedezettel, vagyis euróra vonatkozó megbízás esetén euró folyó- vagy befektetési számlán lévő szabadon felhasználható egyenleg szükséges az ügyfél részéről.

- A harmadik Policy (kínai fal szabályzat) szerint a pénzügyi és befektetési terület elválasztásának oka, hogy az univerzális bank különböző területein megszerzett információkat ne lehessen felhasználni tisztességtelen előny szerzésére. A befektetési, szolgáltatási tevékenységet végző területek csoportján belül az egyes meglévő befektetési funkciók és a többi terület közötti szükséges információs határvonal (tűzfal) kialakítása szükséges. Ez alapján a brokerage munkatársai hozzáférnek a Clavis-rendszerhez, ahol az értékpapírok adásvétele történik, beviszik a saját, illetőleg vidéki privát bankár megbízásait, látják az értékpapírmozgásokat. A vidéki bankárnak, így a terheltnak is hozzáférése volt a Clavishoz, volt módosítási joga, de a külföldi értékpapírokra ez nem terjedt ki. Látja a Brokerage Desk által bevitt megbízásokat, és azok teljesülését. A Brokerage Desk-nek azonban nincs hozzáférése a Capitihez, nem látja az ügyfelek számláit ellentétben a privát bankárral, így a terhelt, akinek volt hozzáférése a rendszerhez, teljesítette az ügyfél megbízásait, és minden bankszámlamozgást követni tudott az ügyletei kapcsán. Az, hogy elegendő fedezet volt-e az ügyfél számláján, a Brokerage Desk munkatársai nem látták, ellenben a terhelt igen.

- A terhelt a bank kontrollfunkcióinak hiányosságait felismerve, ennek kijátszásával az alábbi bűncselekményt követte el:

az 1. számú ügyfél 2004. június 4. napján kötött bankszámla szerződést forint számlára a bankkal, majd 2006. június 19-én befektetési számlaszerződést, ezt követően 2006. augusztus 30-án deviza számlaszerződést euró, illetve USA dollár számlára. A számla felett rendelkező személy a 2. számú ügyfél volt. Az 1. számú ügyfél a terhelthez tartozó ügyfél volt, és ugyancsak a terhelthez tartozott az 1. számú ügyfél hozzátartozójának, a 2. számú ügyfélnek valamennyi számlája, ezen túl a terhelt a család minden egyes tagjának privát banki szolgáltatást nyújtott.

Így a 3. számú, a 4. számú, az 5. számú és a 6. számú ügyfél is a terhelt ügyfelei voltak, a család számláit minden esetben a 2. számú ügyfél kezelte egy személyben, és ő tartotta a kapcsolatot a terhelttel.

A befektetési számla vezetésére vonatkozó szerződés 3.1. pontja rögzítette azt, hogy az ügyfél, azaz az 1. számú ügyfél kifejezetten megbízza a bankot, hogy a befektetési szolgáltatási tevékenységhez tartozó pénzforgalmát a szerződés „ügyfél azonosító adatlap” című mellékletben megjelölt bankszámla száma javára/terhére bonyolítsa. Az „ügyfél azonosító” adatlapon az 1. számú ügyfél a HUF, EUR és USD folyószámlát jelölte meg mint a pénzkiegyenlítés módját. Az adatlap kiállítására a későbbiekben, 2012. október 25-i dátummal került sor, amely egyébként az 1. számú ügyfél aláírását nem tartalmazza.

A terhelt 2010. október 4-én és október 8-án az 1. számú ügyfél meghatalmazása alapján értékpapír, ún. certifikát tranzakciókat kötött az ügyfél USD folyószámláját felhasználva.

A certifikát egy tanúsítvány, mely szerint a kibocsátó pénzintézet vállalja, hogy a szóban forgó értékpapír, azaz a certifikát egy meghatározott módon alakul, egy mögöttes termék (pl. részvényindex, deviza stb.) árfolyamának függvényében. A certifikátok tőzsdén kereskedett értékpapírok, amelyek más pénzügyi eszköz vételére vagy eladására szóló jogot megtestesítő származtatott termékek, tehát valójában a certifikát egy ígérvény, amelynek értéke egy adott mögöttes termék árfolyamának alakulását követi meghatározott módon.

A certifikátokat bankok bocsátják ki jellemzően, a magyar jog azonban nem ismeri, így a hazánkban kapható certifikátokat külföldi pénzintézetek bocsátották ki. 2008. február 6. óta a budapesti értéktőzsdén is lehet kereskedni certifikátokkal. A certifikát igénybevételnek feltétele, hogy

ügyfélnek befektetési számlája legyen, illetve, hogy a befektetendő összeg, vagyis az értékesíteni kívánt értékpapír az üzletkötéskor az ügyfél számláján rendelkezésre álljon. A certifikátok általában a piaci kockázatnál nagyobb kockázatot jelentenek a tőkeáttétel mértékétől függően, előre meghatározott, elérhető hozam nincs, a hozam a piaci árfolyammozgásokból ered, és ez negatív is lehet. Tőkeáttételes termékek esetén a befektetett tőke teljes elvesztésének lehetősége is adott, tehát rendkívül kockázatos termék.

A terhelt 2010. október 5. napján és 2010. október 27-2011. augusztus 5. napja között, további értékpapír ügyleteket kötött az 1. számú ügyfél USD számlájára anélkül, hogy meghatalmazása lett volna. 2011. november 12-én az USD folyószámla mínusz 22.612,12 USD-ba fordult, vagyis értékpapír vásárlásra fedezetet nem nyújtott.

Ennek ellenére a terhelt az 1. számú ügyfél EUR folyószámlájáról 2011. szeptember 1. napjától 2012. augusztus 30. napjáig további 173 certifikát tranzakciót indított meghatalmazás és fedezet nélkül, jogtalan haszonszerzés végett. A terhelt az 1. számú ügyfél EUR folyószámlájáról meghatalmazás és fedezet nélkül vásárolt a bank eszközeinek terhére certifikátokat, mellyel a banknak kárt okozott.

- A terhelt a bank eszközeinek terhére meghatalmazás és fedezet nélkül megvásárolt certifikátokat értékesítette.

- A megbízás nélküli tranzakciók teljesítését a terhelt egyrészt e-mail formájában kezdeményezte a bank Brokerage osztályánál, illetve egy esetben telefonon adott megbízást, a többi esetben e-mail megbízás sem állt rendelkezésre. A termék 19 esetben „kiütődött”, amely azt jelenti, hogy bizonyos értékpapírok elértéktelenedése miatt semmilyen eladási instrukció nem került a Brokerage osztályra a privát bankártól, automatikusan történt a kiütődés a tőzsdén.

- 2011. szeptember 1. napján az első EUR értékpapír vásárlás napján a számla egyenlege -111.555 euró lett, az elszámolás napján 2011. szeptember 5-én -80.902 euró. Figyelemmel arra, hogy az 1. számú ügyfél EUR számlája mínuszban volt, ezért az USD számlájáról váltott át kettő esetben az alábbiak szerint:

2011. október 14-én Forint számláról 60.000 eurót váltott át, amely 17.512.000 forintnak felelt meg. Míg 2012. január 13. napján az USD számláról átváltott 25.200 eurót a Magyar Nemzeti Bank hivatalos árfolyama szerint (309,30 forint) átszámolva 7.794.360 forintnak felelt meg. 2011. október 28-tól a terhelt újabb német értékpapír tranzakciókba kezdett, az EUR számlán azonban nem volt egyenleg, fedezetlenek voltak a tranzakciók, és 2011. november 24-ig folyamatosan tartozást mutatott az egyenleg.

2011. november 23-án a tartozás 149,949 euró volt, melyet a 3. számú ügyfél banknál vezetett EUR számlájáról érkező 30.500 euró, illetve a 6. számú ügyfél banknál vezetett EUR számlájáról érkező 120.000 euró átutalással rendezett. Ezáltal az 1. számú ügyfél EUR számlájának egyenlege 2011. november 24-én a két utalásnak köszönhetően 551 eurót mutatott. 2011. december 1-jén a terhelt újabb tranzakciót kezdeményezett, fedezet azonban ekkor sem volt, hiszen az aznapi megbízás teljesítéséhez a számlaegyenleg mindössze 78 euró volt.

2011. december 12-én nyereséges tranzakcióval zárt, majd 2011. december 14-én 12.051 EUR egyenleg mellett 97.988 EUR tranzakciót indított, szintén a bank eszközeinek terhére. A tranzakció nyereséggel zárult, a rendelkezésre álló egyenleg az 1. számú ügyfél számláján 49.886 euróra nőtt. A nyereség realizálása szintén a bank eszközeinek felhasználásával történt.

2011. december 15-én az EUR számlán meglévő 49.500 euró átutalásra került az 5. számú ügyfél banknál vezetett EUR számlájára, ezáltal az 1. számú ügyfél számlája szintén 0 közelébe csökkent (386 euró). A nyereséget ezáltal a terhelt tovább utalta harmadik fél számlájára.

2011. december 23-án újabb értékpapír tranzakció történt, melynek során a terhelt 525.615 EUR értékben terhelte meg az 1. számú ügyfél EUR számláját, amelyen fedezet nem volt, az egyenleg folyamatosan tartozást mutatott. 2011. december 28-án -765.439 euró volt a számla egyenlege, azonban az 1. számú ügyfél USA számlájáról 32.105 USA dollár 25.200 euróra történő

konvertálásával a tartozást csökkentette, illetve 2012. január 13-án ismét nulla közelébe hozta az egyenleget.

2012. január 20-án, 23-án és 25-én újabb vásárlás történt, melyre fedezet nem volt az ügyfél számláján, az egyenleg 91.225 euró tartozásba fordult. 2012. február 13-ára a számla negatív egyenlege elérte az 1.552.893 eurót, de ezen a napon még értékpapír eladásokkal ez 1.000.000 euró alá csökkent.

2012. február 15. és 2012. május 11. között az értékpapír tranzakciók folytatódtak és az EUR számla egyenlege mínusz 900.000 és mínusz 1.500.000 euró között mozgott.

- 2012. május 11. napján 1,7 millió eurót meghaladó volt a tartozás, de napon belül 1,5 millió euró alá csökkent értékpapír eladásokkal. 2012. május 15. és 2012. június 8. napja között 1,5 és 1,7 millió euró között mozgott a tartozás a számlán. 2012. június 20-án újabb értékpapír vásárlással csökkent a számlatartozás, 2012. június 21-ére 1.954.537 euróra növekedett, de a nap végére 1,6 millió euróra csökkent.

2012. július 20-án a negatív egyenleg már 2.133.067 euróra emelkedett, 2012. július 20. és augusztus 30-a között a negatív egyenleg 1,5 és 2,2 millió euró között ingadozott.

2012. augusztus 30-án az egyenleg 1.843.330 euró volt, de az utolsó 2012. augusztus 28-án megkötött, de a számlára a T + 2 napi elszámolás miatt csak 2012. augusztus 30-án terhelődött és még nyitott tranzakciót a bank Treasury Osztálya nyereséggel lezárta, így a végleges számlatartozás 2012. szeptember 3. napján 1.541.430 euróra csökkent az 1. számú ügyfél EUR számláján. Az USD számlán az egyenleg -4.403,70 USD volt.

- A terhelte vonatkozó szabályzatok szerint a személyi bankárnak kellett ellenőrizni a szükséges fedezet meglétét az ügyfél számláján, a Brokerage Desk anélkül teljesítette a megbízásokat, hogy ellenőrizte volna a készpénz fedezetet az ügyfél számláján.

- A terhelte a capiti rendszerben ellenőrizni tudta - a T+2-től T+6-ig terjedő lekönyvelés ellenére is - hogy az 1. számú ügyfél számlája az értékpapírok adás-vétele folytán mekkora egyenleget mutat. 2011. szeptember 1. napjától az ügyfél EUR számlája negatív volt, ennek ellenére kockázatos értékpapír ügyleteket bonyolított jogtalan haszonszerzésre törekedve. Az értékpapír tranzakciók következtében olyan hatalmas veszteség keletkezett, amelynek eltüntetése, avagy csökkentése már a terhelte szándéka ellenére sem járt eredménnyel.

- A terhelte több esetben aláírt a névtulajdonosok helyett, így a 3. számú ügyfél, a 2. számú ügyfél kézírását utánozva aláírt az átutalási megbízásokon vagy egyéb banki bizonylatokon.

- A 2011. november 23-án a az 1. számú ügyfél kedvezményezett nevére kiállított 30.500 EUR átutalásáról szóló megbízást a terhelte töltötte ki, majd a „Signature” feletti a 3. számú ügyfél névaláírást a 3. számú ügyfél helyett aláhamisította. 2011. december 15. napján a 2. számú ügyfél helyett aláhamisította az 5.765.000 forintról szóló eseti értéknapos forint átutalási megbízást, és ugyancsak 2011. december 15. napján a 49.500 EUR átutalásáról szóló 5. számú ügyfél kedvezményezett nevére kiállított átutalási megbízást. Ez utóbbi esetben a rovatkitöltések is a terhelte-től származtak.

- A terhelte tevékenységének leplezése céljából az ügyfelek értesítési címét a számítógépes rendszerben megváltoztatta, így 2012. január 3-án az 5. számú ügyfél esetén új értesítési adatként egy kft. értesítési nevet és egy értesítési címet rögzítette. 2012. március 5-én még egyszer módosította a rendszeradatokat oly formán, hogy kikerült a rendszerből a név, és csak az értesítési cím maradt. Ugyanezen időpontokban ezen módosításokat végig vezette a terhelte a 6. számú ügyfélnél, illetve a 3. számú ügyfélnél is, majd 2012. augusztus 8-án mindhárom ügyfél vonatkozásában törölte az értesítési címeket. Az 1. számú ügyfél vonatkozásában 2014. szeptember 9-én hajtott végre módosítást a terhelte, az ügyfélnél beállított telefonszámot módosította. 2011. november 16-án a mobilkörzetet is átírta a terhelte, innentől telefonszámként a terhelte saját telefonszáma szerepelt. 2012. január 3-án ezen ügyfél kapcsán is módosította a terhelte az értesítési címet egy kft. értesítési névre és egy értesítési címre, majd 2012. február 20-án az értesítési nevet

kitörölte, és csak a cím maradt. A 2. számú ügyfél kapcsán nem szerepelt sem értesítési név, sem cím a nyilvántartási rendszerben, a nyilvántartóból a telefonszámot is törölte a terhelt 2012. február 6. napján. Mindezekről a megbízás nélküli ügyletekről az ügyfelek azért nem bírtak tudomással, mert a számla egyenleg postai kézbesítését nem kérték.

- A terhelt 2011. szeptember 1. és 2012. augusztus 30. között jogtalan haszonszerzés végett, a bank tévedésbe ejtésével kezdeményezett értékpapír vásárlásából keletkezett kár 2.686.609.695,80 forint.

- A terhelt 2011. szeptember 6. és 2012. szeptember 3. között a bank eszközeinek terhére meghatalmazás és fedezet nélkül megvásárolt certifikátok vonatkozásában összesen 2.227.866.267,75 forint összegű certifikáció eladására adott utasítást a Treasury bank felé az ügyfél megbízása nélkül, melyek a Treasury részéről végrehajtásra kerültek.

- [27] A Btk. 373. § (1) bekezdése szerint, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, csalást követ el.
- [28] Az irányadó tényállás alapján a külföldi értékpapír tranzakciók esetében a privát bankár az ügyfél megbízása alapján járhat el. Az ő felelőssége, hogy a megbízás megadásakor ellenőrizze, hogy az ügyfél megfelelő fedezettel rendelkezik-e a számlán. A privát bankár továbbítja a megbízást a Brokerage Desk Treasury üzletkötőjének, aki beviszi a megbízást.
- [29] Ehhez képest a terhelt saját, megbízás és fedezet nélküli ügyletkötésre nem volt jogosult, így az irányadó tényállásban rögzített tranzakciók lebonyolítására sem volt jogosultsága. A Treasury üzletkötőt megtévesztve - azt a látszatot keltve, hogy a tranzakció végrehajtására az arra feljogosított ügyfél adott megbízást, valamint, hogy megfelelő fedezet áll rendelkezésre - oly módon adott utasítást a részére, mintha szabályos megbízás alapján járna el, ezáltal a megtévesztett üzletkötő az utasítást végrehajtotta.
- [30] Nem kétséges, hogy az irányadó tényállás szerinti meghatalmazás és fedezet nélkül indított tranzakciókkal a terhelt célja a jogtalan haszonszerzés volt. Következésképp a csalás - ellentétben az indítvány álláspontjával - tényállásszerű, annak a törvényi tényállási elemei, a tárgyi és alanyi oldala egyaránt megvalósult.
- [31] A Kúria rámutat arra, hogy egyfelől a csalás tényállásszerűsége szempontjából (alanyi oldalon) annak van jelentősége, hogy az elkövető szándéka kezdettől fogva, azaz a tranzakciók jogellenes elindításakor a jogtalan haszonszerzésre irányult. Csalás esetén ez a meglévő akarat az, amivel a megtévesztés létrejön, ennek következtében a sértett tévedésben lévén, úgy rendelkezik a vagyonáról, ahogy azt egyébként nem tette volna.
- [32] Mindemellett az a körülmény, hogy a terhelt folyamatosan értékesített is, a csalás megvalósulását nem érinti.
- [33] A terhelti tudatra vont következtetés ténybeli. Az elkövető tudatának tartalma törvényi tényállási elem, az ún. alanyi okozatosság: a tárgyi oldal elemeinek (elkövetési magatartás, eredmény) külvilágban való megnyilvánulása, ténybelisége és az elkövető ahhoz való akaratí viszonyulása.
- [34] Ez a viszonyulás az elkövetőn belüli, külvilágtól elzárt. Az elkövető elkövetéskori tudattartalmára valamely, a külvilágban megjelenő fizikai, illetve mérhető (számszaki) tényből lehet következtetni, s mint ilyen, ténykérdés. A tudati tények (szándékosság, gondatlanság) bizonyítása közvetett bizonyítás. Ebből a szándékosságra, gondatlanságra, illetve annak mikéntjére, s a bűnösségre vont következtetés viszont jogi értékelés, amely ekként jogkérdés. Jelen ügyben az irányadó tényállás tehát tartalmazza a terhelt szándékára vont jogi következtetés ténybeli alapjait.
- [35] Az eljáró bíróság (ítélőtábla) részletesen kifejtette a tévedésbe ejtés mikénti módját, és helyesen állapította meg, hogy a terhelt a Treasury üzletkötőt az általa adott utasítás időpontjában megtévesztette, így a csalás elkövetési magatartását megvalósította. A Kúria az ítélőtábla indokolásával egyetértett, így azzal is, hogy a csalási cselekmény sértettje a bank (Debreceni Ítélőtábla Bf.II.52/2019/17. számú ítélet 16-19. oldal).
- [36] Az indítványozó sérelmezte az üzletszerűen történő elkövetés megállapítását.
- [37] A Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja szerint üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki

ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Az üzletszerű elkövetés, a rendszeres haszonszerzésre irányuló törekvés egyszeri elkövetés és nem csupán saját vagyon gyarapodása esetén is megállapítható.

- [38] Nem tévedett az eljáró bíróság, amikor terhelt cselekményét üzletszerűen elkövetettnek is minősítette.
- [39] Az irányadó tényállás alapján ugyanis nem kétséges, hogy a terhelt vagyoni haszonszerzés, éspedig rendszeres haszonszerzés végett követte el a cselekményeket.
- [40] Nem sértett tehát törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét csalás büntetvényében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.
- [41] A védő szerint a pénzmosás büntette nem állapítható meg a terhelt terhére, mivel a vételi és eladási tranzakciók nem választhatók szét, azok egységes terhelti cselekvőségből erednek, amelynek célja az ügyfél elvesztett pénzének visszaszerzése volt.
- [42] A Kúria ezzel kapcsolatban a következőkre mutat rá.
- [43] Az elbíráláskor hatályos Btk. 399. § (3) bekezdés b) pontja szerint pénzmosást követ el, aki büntetendő cselekményének elkövetéséből származó dolog ezen eredetének leplezése, titkolása céljából a dologgal összefüggésben bármilyen pénzügyi tevékenységet végez, vagy pénzügyi szolgáltatást vesz igénybe.
- [44] A „pénzmosás” kifejezés minden olyan eljárást magában foglal, amely arra irányul, hogy lehetetlenné tegye az illegálisan szerzett - bűncselekményből származó - pénz eredetének azonosíthatóságát, és azt legális forrásból származónak tüntesse fel. A pénzmosás nem önálló, hanem járulékos bűncselekmény. Mindig meg kell, hogy előzze valamilyen másik bűncselekmény, amelynek a jövedelmét legalizálni, tisztára mosni próbálják. A bűnös úton szerzett jövedelmet így lehet „beforgatni” a legális gazdaságba.
- [45] A pénzmosás lényege, hogy a tényállásban megjelölt előcselekményekből származó dolgokra elkövetett járulékos magatartásokat rendeli önállóan büntetni a törvény. A védett jogtárgy különbözőségére való tekintettel a megelőző bűncselekmény elkövetője pénzmosás elkövetése miatt is felelősségre vonható.
- [46] A törvény a pénzmosást, mint valamely bűncselekményből származó dolog valóságos eredetét leplező cselekményt, kiemelte a lehetséges „utócselekmények” köréből. Éppen azért, mert pénzügyi (banki) művelet tárgyává válva különösképpen alkalmas a valós eredet leplezésére, ami önmagában veszélyes a társadalomra, ezért nem engedi a bűnös úton szerzett dolog „tisztára mosását”.
- [47] A terhelt védője szerint a certifikátok eladása a bűncselekményből származó dolog eredetének leplezésére alkalmatlan volt.
- [48] Ezen álláspont téves. A pénzmosás ugyanis éppen azzal valósult meg, hogy banki művelet tárgyává vált - eladásra került - a terhelt által megbízás és fedezet nélkül a bank eszközének terhére vásárolt certifikát.
- [49] Az eladásnak nem lehet legális jogcíme a vásárolt certifikátok eladása, merthogy a vásárlás eleve bűncselekménnyel valósult meg.
- [50] A certifikátok banki művelet körében történő eladása a külvilág szereplői számára az illegális eredetet felismerhetetlenné tette, azaz legálisnak mutatkozó eredetet keletkeztetett.
- [51] Nem sértett tehát törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét pénzmosás büntetvényében [elbíráláskor hatályos Btk. 399. § (3) bekezdés b) pont, (4) bekezdés a), b) és c) pont] megállapította, és törvényes a cselekmény minősítése is.
- [52] Az indítvány szerint a kárszámítás tekintetében a másodfokú bíróság nem az anyagi jogszabályokban előírtak szerint járt el, ezért a csalási cselekmény a Btk. 373. § (5) bekezdés a) pontja szerint minősül, a pénzmosás büntette pedig nem állapítható meg. Emellett eltúlzottnak tartotta a kiszabott büntetést is.
- [53] A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a

bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

- [54] A Btk. 373. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette valósul meg, ha a csalás különösen jelentős kárt okoz. Ezen bűncselekmény büntetési tétele öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés. A Btk. 459. § (6) bekezdés e) pontja szerint a kár különösen jelentős, ha ötszázmillió forint feletti.
- [55] Az irányadó jogerős tényállás egyértelműen rögzíti, hogy:
 - A terhelt az 1. számú ügyfél EUR számlájáról meghatalmazás és fedezet nélkül, a bank terhére történő certifikátok vásárlásával a banknak 2.686.609.695,80 forint kárt okozott.
- [56] Következésképpen helyesen minősítette a másodfokú bíróság a terhelt cselekményét különösen jelentős kárt okozó csalás büntetteként.
- [57] Az elbíráláskor hatályos Btk. 399. § (3) bekezdés b) pontjába ütköző és a (4) bekezdés a), b) és c) pontja szerint minősülő pénzmosás büntetési tétele két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.
- [58] Miután valamennyi cselekmény minősítése törvényes, és más anyagi jogszabálysértés sem történt (a büntetés törvényes keretek közötti), önmagában a kiszabott büntetés mértékét a Kúria nem vizsgálhatta.
- [59] Megjegyzi a Kúria, hogy jelen ügyben a kiszabott halmazati büntetés - 6 év szabadságvesztés - önmagában a csalás büntette tekintetében is törvényes lenne, annak középértékét sem érné el.
- [60] A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a bizonyítékok ismételt és eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye. A felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [61] Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható.
- [62] Így nem foghattak helyt a védőnek a tényállásban meghatározott kár összegét és a sértett személyét vitató kifogásai. Ezekkel valójában a bizonyítékok mikénti értékelését vitatta, és ezen keresztül kifogásolta a terhelt terhére megállapított cselekmény jogi minősítését.
- [63] Ezért a kár összegének, valamint a sértett személyének a téves megállapítására történő hivatkozások valójában a felülvizsgálat körében eredményre nem vezethettek.
- [64] Az indítvány kifogásolta a terhelt javára szóló enyhítő körülmények mikénti értékelését is.
- [65] A bíróság mérlegelési jogkörébe tartozik, hogy konkrét ügyben, illetve az adott terhelt esetében mit tekint enyhítő vagy súlyosító körülménnyek, s azt miként értékeli.
- [66] A Be. 659. § (1) bekezdéséből következően anyagi jogi felülvizsgálat tárgyát a bíróság bizonyítékokat mérlegelő tevékenysége nem (így a bünteteskiszabási tényezők értékelése sem) képezheti, így felülvizsgálatban az sem támadható, illetve vizsgálható, hogy az eljáró bíróság miként vette figyelembe a büntetés kiszabása során irányadó bűnösségi körülményeket.
- [67] Ekként a Kúria - miután nem észlelt más olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek felülvizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatokat a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [68] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [69] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül

elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2022. május 18.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ